

Примена члана 26. Закона о извршењу и обезбеђењу ("Службени гласник РС" бр. 106/15).

ПРАВНИ СТАВ

Одлучујући о приговору и жалби суд не може да првостепено решење укине и предмет врати на поновни поступак, већ може да првостепено решење потврди и жалбу одбије, или првостепено решење преиначи усвајањем жалбе или пак првостепено решење укине без враћања на поновни поступак и решавање.

Образложење

Први основни суд у Београду доставио је овоме суду уз два предмета, два захтева за решавање спорног правног питања и заузимања правног става.

Спорно правно питање гласи:

Да ли виши суд, као другостепени суд, одлучујући о жалби извршног повериоца против решења суда којим је његов предлог за извршење одбијен као неоснован, или одбачен као неуредан, има законску могућност да укине ожалбено решење и списе врати првостепеном суду на даљи поступак и на поновно одлучивање?

Услед различитог поступања и одлучивања судова у наведеним поступцима Врховни касациони суд је оценио да су испуњени законски услови из члана 180. Закона о парничном поступку, за заузимање става о спорном правном питању ради уједначавања судске праксе.

Треба нагласити да је предлагач доношење Закона образложио и следећим разлозима: „ Жалба је израз тежње да се уједначи пракса основних судова и привредних судова. Има двоструки правно-политички циљ: да омогући странкама у поступку (извршном повериоцу и извршном дужнику) да о њиховим правима и обавезама у најважнијим питањима, одлучује суд који је компетентнији од првостепеног суда: Виши суд или Привредни апелациони суд. Други циљ је уједначавање судске праксе у најбитнијим питањима.

Компензација за могуће умањење ефикасности до кога жалба може да доведе огледа се, најпре, у забрани другостепеном суду да жалбу врати првостепеном суду на поновно решавање. Иста забрана важи и код решавања о приговору, али за веће првостепеног суда. Осим код ненадлежности, другостепени суд мора да реши предмет и да изрекне правноснажну одлуку о предлогу за извршење, о обустави поступка и у другим случајевима кад је дозвољена жалба. Правило би требало да убрза поступак и спречи оклевања и недовољно пажљиво разматрање жалби.“

Одредбом члана 26. ЗИО је прописано да „одлучујући о приговору и жалби суд не може да укине првостепено решење и да предмет упути на поновно решавање“.

У наслову овог члана Закона који гласи: **"Забрана укидања првостепеног решења и упућивања предмета на поновно решавање"**, садржано је правно правило, које је правном нормом санкционисано у виду забране.

Забрана укидања и упућивања на поновно решавање се односи не само на решење о извршењу, већ и на сва остала решења првостепеног извршног суда (решење о одбијању или одбацивању предлога извршног повериоца за извршење). Правило из овога члана је императивног карактера и због своје језичке јасноће и не постојања сукоба различитих норми примењује се онако како гласи.

Смисао забране укидања је поштовање начела хитности и ефикасности.

По систематизацији овај члан Закона се налази у Основним одредбама Закона (члан 1.-39. Закона). Овој одредби претходе одредбе члана 24. Закона које прописују правне лекове у извршном поступку. То су жалба (којом се побија решење првостепеног суда или јавног извршитеља) и приговор (који се побија решење донето о предлогу за извршење на основу веродостојне исправе, друга решења првостепеног суда или јавног извршитеља и приговор трећег лица).

На немогућност враћања након укидања првостепене одлуке, сем начелне одредбе члана 26. ЗИО, указује и садржина одредби чланова 78. – 80. ЗИО, које регулишу одлучивање другостепеног суда о жалби извршног дужника против решења о извршењу, врсте одлука о жалби и последице усвајања жалбе; одредба члана 84. ЗИО, која регулише поступање другостепеног суда по жалби против осталих решења суда и решења јавног извршитеља; одредбе члана 93.и 96. ЗИО које регулишу последице одбијања и усвајања приговора против решења о предлогу за извршење на основу веродостојне исправе и поступање другостепеног суда по жалби против решења о одбијању таквог приговора.

Са друге стране, правило сходној примени ЗПП из члана 39. је могуће применити када у самом поступку постоји и правна празнина и када је нужно донети одлуку по аналогоји. У конкретном случају правне празнине нема, јер закон који нормира извршни поступак садржи јасно правило да је другостепени суд овлашћен да донесе само две врсте одлука поводом жалбе (потврђујућу и преиначујућу), а изузетно и укидајућу али без враћања на поновни поступак и решавање.

Ако из чињеничне грађе не може да изведе поуздан закључак о неоснованости жалбе, а сумња у могућност преиначења, прво ће применити правило о терету доказивања. Ако суд и тада "сумња" овлашћен је на основу члана 14. ЗИО (која се истина претходно односи на првостепени суд) да евентуално ван рочишта за главну расправу саслуша странке или учеснике у поступку, па тек онда да донесе судску одлуку.

Следи да ни једном одредбом Закона о извршењу и обезбеђењу није прописана могућност да у поступку по жалби или приговору против било којег решења донетог у поступку извршења другостепени суд решење укине и упути на поновно решавање. Таква могућност је искључена.

Изложена аргументација послужила је као основ за усвајање правног става о спорном правном питању.

(Правни став усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 23.1.2017. године)